

אבות תקנום

תמצית סוגיות ה"דף היומי"

מתוך "דרך ישרה" מסכת נדה

דפים מז - נא, פרשת וישלח תשי"ב

דרך ישרה תמצית הדף

דף מז

שערות תוך הזמן. *הקדש מופלא. *תרומה בזה"ז.

אם הביאו שערות בתוך הזמן לרב ור"ח הוי כלפני הזמן ולרבי יוחנן וריב"ל כלאחר זמן. והשמועות 1. אחר הזמן אף שאמרו איננו יודעים לשם מי נדרנו נדרם נדר בהביאו שתי שערות ש"מ דתוך הזמן כלפני הזמן, ואין לדייק איפכא מרישא דקודם הזמן דההוכחה מגופיה ולא ממשנה יתירה. 2. איש כי יפליא לרבות בו י"ג ויום דאע"פ שאינו יודע להפליא נדריו קיימין וזהו שהביא ב' שערות ודווקא מבן י"ג, ותיובתא דמ"ד תוך זמן כלאחר זמן. 3. איכא סתירה בדין הבאת שערות בגיל י"ג עצמו ובעי למימר דפליגי בתוך הזמן, ודחי דזהו במח' רבי וראב"ש או בתינוק ותינוקת. 4. רבא פסק דתוך זמן כלפני הזמן וכן קאמר דקטנה בתוך הזמן כל י"ב שנה ממאנת והולכת ובגיל י"ב אינה ממאנת ולא חולצת, להו"א אם בדקו ולא מצאו והחזקה שהביאה זה בסתמא, ולמסקנא לא סומכים על החזקה לענין חליצה, ולהלכה חוששין שמא נשרו בספיקא דאורייתא. מופלא הסמוך לאיש שהקדיש ואחרים אכלו לר"כ אין לוקין ולר"ל ור"י לוקין דקסברי הוי דאורייתא, והשמועות 1. הכתוב השוה קטן כגדול לזדון שבועה ולא יסור ולבל יחל אך אין חייבין על הקדישו קרבן שנאמר זה הדבר, למ"ד הקדיש ואכל לוקה אתי שפיר ולאידך תני איסור בל יחל ולמ"ד אין לוקין קרא אסמכתא. 2. יתומה שנדרה בעלה מיפר לה, ולמ"ד דאורייתא מיפר להו"א ממ"נ דקטן אוכל נבילות אין ב"ד מצווין להפרישו ומיפר בכל שעה, ולמסקנא כיון שנודרת על דעת בעלה. 3. קטן שהגיע לעונת נדרים לר"י אינו תורם ולרבי יוסי תורם, וקסבר תרומה בזה"ז דאורייתא וה"נ מופלא ודחי דקסבר דהוי דרבנן. תרומה בזה"ז לרבי יוסי 1. אשר ירשו אבותיך וירשתה שא"צ ירושה שלישית כיון דנתקדשה לעת"ל וסתמא דסדר עולם רבי יוסי ש"מ קסבר תרומה בזה"ז דאורייתא, ודחי דתני ולא סבר לה. 2. רבי יוסי פוטר מחלה עיסה שנדמעה ש"מ חלה בזה"ז דרבנן ולכן דימוע דרבנן מפקיע מחלה וכ"ש דתרומה דרבנן וכדאמרין שבשנים שכבשו וחילקו נתחייבו בחלה ולא בתרומה, ודחי דלמא תרומה דאורייתא אבל חלה מדרבנן שנאמר בבואכם וזהו דווקא ביאת כולכם וליכא בזה"ז.

דף מז

מני אשה. *שנה מעת לעת.

הזמנים באשה פגה עודה תינוקת, בוחל אלו ימי הנעורים שמשנתנה החד ואז אביה עדיין זכאי במציאתה ומעשה ידיה, וצמל שבגרה ויש בדדיה סימן מובהק ומאז אין לאביה רשות בה, וסימני הבגרות 1. לריה"ג שתחזיר ידיה לאחוריה ונראה שעלה הקמט תחת החד, ומייתי דשמואל בדק באמתיה ושילם על בושתה ולכן ייחדן לעבד ור"י החליף ולא חש לבושתן. 2. לר"ע משיטו החדין. 3. לבן עזאי משיטחיר הפיטומת. 4. לרבי יוסי שיתן ידו על העוקץ של החד וישהה מלחזור וזהו משתקיף העטרה שסביב העוקף. 5. לראב"צ משיתקשקשו החדין שגדלו הרבה. 6. לר"י בן ברוקה משיפציל ראש החוטם. 7. לר"ש פגה בוחל וצמל אלו הסימנין מלמעלה, ומלמטה בבוחל הביאה ב' שערות ובצמל נתמעך המקום התפוח שלמעלה מאותו מקום. ורבי דקאמר הלכה כדברי כולן להחמיר, קאי הכא או במח' מהי חצר צורית שחייבת במעשר.

בכל הפרק כתוב ויום אחד והיינו שנה מעת לעת מלבד סריס ואיילונית, ופליגי האם הי"נ צריך מעת לעת או דסגי בשלשים יום. והמקומות דשנה הוי מעת לעת ומנין 1. שנה בקדשים, שנאמר כבש בן שנתו והיינו שנתו שלו. 2. שנה בבתי ערי חומה, עד תום שנת ממכרו. 3. שתי שנים שבשדה אחוזה, במספר שתי תבואות ואפילו שלש תבואות בשנתיים. 4. בעבד עברי, שש שנים יעבוד בשביעית למנין העולם. 5. שבבן ובבת לענין ערכין דכתיבא או לפרקין דסריס ואיילונית, מדלא נאמר שבזכר ובנקיבה.

הדרן עלך פרק חמישי דנדה!

דף מח

סימן תחתון ועליון. *בדיקה ע"י נשים.

1. סימן התחתון והעליון בא שלא בא העליון הוא גדולה וחולצת או מתייבמת, דהכתוב השוה אשה לאיש דסגי בסימן אחד וזהו התחתון. 2. בא העליון קודם התחתון לרבנן הוי גדולה כיון דלא אפשר ובודאי בא התחתון ונשר אפילו אם בדקנוה ולר"מ יכול לבא והויא קטנה, ואתי שפיר קראי שדים נכונות ושערך צמח וכן בעשות ממצרים דדיך למען שדי נעוריד. 3. הגעת הסימן תחילה, בכרכים התחתון ובכפרים העליון בעשירות ימין ובעניות שמאל וי"א בכלם ימין קודם.

1. הבדיקה ע"י נשים. לכו"ע בודקות לפני הפרק כדי לידע אם הוא שומא ואחר הפרק החזקה דרבא מהניא למיאון ולא לחליצה. 2. בתוך הפרק לר"י לא בודקות כיון דליכא חזקה דרבא לא סמכינן על נשים, ולר"ש בודקות דקסבר הוי כלפני הפרק והבדיקה אי הויא שומא. 3. אשה נאמנת להחמיר ולא להקל, לר"י בתוך הפרק ולר"ש לאחר הפרק ולית ליה חזקה דרבא.

דף מט

אחד התלוי בשני. *בדיקת כונס משקה בכ"ח.

הדברים שאחד תלוי בשני והשני שייך להיות בפני עצמו ולענין הלכתא 1. סימן העליון בא רק אחרי סימן התחתון אבל התחתון יכול לבא בפ"ע ודלא כר"מ. 2. כל כלי חרס שמכניס משקה מוציא ופסול למי חטאת, ויש שמוציא ואינו מכניס ופסול רק משום גיסטרא. 3. אצבע יתירה אם יש בה צפורן יש בה עצם ומטמאה אף באהל ואם אין צפורן מטמאה רק במגע ובמשא. 4. כל הראוי למדרס מטמא מטמא מת ויש שמטמא רק בטמא מת כגון היושב על כלי שאינו מיוחד לישיבה. 5. כל הראוי לדון דיני נפשות ראוי לדיני ממונות ויש שכשר רק לדיני ממונות וזהו ממזר, וקמ"ל אף שאינו ראוי לבא בקהל וכן גר אף שבא מטיפה פסולה. 6. כל הכשר לדון כשר להעיד ויש שכשר להעיד ולא לדון וזהו סומא באחת מעיניו וכר"מ שהוקשו ריבים לנגעים שדנים ביום ושלא בסומא ונגעים שלא בקרובים, ולחכמים דמים בלילה וכן בסומא וכן פסק רבי יוחנן כסתמא דסנהדרין.

7. כל שחייב במעשרות מטמא טומאת אוכלין ויש ששייך רק בטומאת אוכלין כגון בשר דגים וביצים. 8. כל שחייב בפאה חייב במעשרות ויש שחייב רק במעשרות אוכל ונשמר וגידולו מן הארץ אף שאין לקיטתו כאחת כגון תאנה ולא מכניסו לקיום כגון ירק. שבת סתמא עשוי לכותח וחייב בפאה ושמעינן מינה דחייב במעשרות ומטמא טומאת אוכלין, והא דפליגי אם מטמא זהו בעשוי לתת טעם בקדירה. 9. כל שחייב בראשית הגז חייב במתנות כהונה, ויש שחייב רק במתנות. 10. כל שיש לו ביעור יש לו שביעית כגון עלה הלוף השוטה שכלה מהשדה, ויש ששייך רק בשביעית כגון עיקר הלוף שאינו כלה. 11. כל שיש לו קשקשת יש לו סנפיר והוא דג טהור, ויש דגים עם סנפיר ולא קשקשת והוא דג טמא, ואיצטריך למכתב סנפיר וקשקשת דלא נימא סנפיר בלבד ואמרינן דהוי לבושא. 12. כל שיש לו קרנים יש לו טלפים, ויש שיש לו טלפים ולא קרנים. 13. כל הטעון ברכה לאחריו טעון ברכה לפניו, ויש שטעון ברכה רק לפניו וזהו ירק, מים, מצוות, ריחני.

14. כיצד בודקין כלי חרס לידע האם ניקב בכונס משקה. 1. מביא עריבה מליאה מים ונותן את הקדירה לתוכה ורואה אם כונסת משקה. 2. ר"י מחמיר שיכפה את הקדירה לתוך העריבה ויצף מים דליכא דחיקה. 3. שופתה ע"ג האש ורואה אם האור מעמידה מלנטוף. 4. שופתה ע"ג הרמץ. 5. אם טורד טיפה אחר טיפה בידוע שכונס משקה.

דף נ- נא

המחשבה במחובר ובמעשר. *גוזל בגת.

1. לרבי יוחנן מהניא מחשבה במחובר שיקבל טומאת אוכלין, ומייתי 1. עולשין שזרען לבהמה ונמלך לאדם. 2. נבלת עוף טהור צריכה מחשבה ש"מ דמחשבה מחייב לא מהניא, ודחי דאיירי שנפלה מלמעלה ולא היתה בפנינו מחייב. 3. תרנגולת שביבנה מטמאת רק משום שגויים חשבו עליה, דחינן להו"א בתרנגולת בר ולמסקנא שמרדה או בשל אגם.

4. גוזל שנפל לגת בכרך לת"ק מטמא רק אם חישב עליו ולר"י בן נורי א"צ מחשבה, ויליף ק"ו מטומאה חמורה שא"צ מחשבה ואמרו לו דהתם אין יורדת לכך משא"כ טומאה קלה. ומפרשינן 1. טומאה חמורה אינה עושה כיו"ב משא"כ טומאה קלה, ודחי דכ"ש שתטמא שלא במחשבה. 2. טומאה חמורה א"צ הכשר משא"כ לטומאה קלה, ודחי מנבלת עוף טהור שא"צ הכשר ואין לחלק בין הכשר מים להכשר שרץ דא"צ משום שסופה לטמא טומאה חמורה. 3. למסקנא פרכינן משם טומאה חמורה בעולם לשם טומאה קלה.

5. לענין מעשר מהניא מחשבת חיבור אף לרבי יוחנן, והשמועות 1. סיאה ואזוב שבחצר אם היו נשמרין לאדם חייבין אף דנזרעו לבהמה, ודחי שעלו מאליהן בסתמא לאדם ונשמרין היינו שהחצר משתמרת. 2. כל שחייבין במעשרות מטמאין טומאת אוכלין ולרבי יוחנן במחשבת חיבור ליכא טומאת אוכלין אף שחייבת במעשרות, ותירץ דקאמר כל מין שחייב במעשר. 3. כל שחייב בראשית הגז חייב במתנות ולא מקשינן מטריפה ש"מ דקאי על המין, ודחי דאתי כר"ש שפוטר טריפה אף מראשית הגז. 4. המפקיר כרמו ובבוקר בצרו חייב בפאה ופטור ממעשר, ש"מ דהמשנה קאי על המין.

שאלות לחזרה ושינון

א. המחי' בהביאו שערות בתוך הזמן, והשמועות (4)	ג. תרומה בזמן הזה לרבי יוסי (2)
ב. המחי' אי לוקין על הקדש מופלא הסמוך לאיש, והשמועות (3)	ד. דף מז
	א. הזמנים באשה וסימני הבגרות (8)
	ב. המקומות דשנה הוי מעת לעת ומנין (5)

הדרן! ב. הבדיקה בכלי חרס אם ניקב בכונס משקה (5)

א. דף נ- נא

א. מחשבה במחובר לטומאת אוכלין והשמועות (3)

ב. המח' בגוזל שנפל לגת בכרך ומ"ט (3)

ג. מחשבת חיבור לענין מעשר והשמועות (4)

פרק ששי- יוצא דופן

א. דף מח

א. סימן התחתון והעליון (3)

ב. הבדיקה ע"י נשים (3)

א. דף מט

א. הדברים שאחד תלוי בשני ולענין הלכתא (13)

הושלמה סדרת "דרך ישרה" על כל הש"ס! יצאו לאור בס"ד מסכתות:

מכות שבועות

עבודה זרה הוריות

מחודדין בפ"ד

זבחים

מנחות

חולין

בכורות עם הקדמות ומושגים

ערכין-תמורה

כריתות-מעילה

נדה

יבמות

כתובות

נדרים

נזיר סוטה

גיטין

קידושין - עם תורתך שעשועי,

סימני הדרן, ותוספתא

בבא קמא

בבא מציעא

בבא בתרא א-ב

סנהדרין א-ב עם "יש סדר

לגמרא" ותמצית כל המסכתא.

ברכות עם מחודדין בפ"ד.

שבת מהדורה חדשה.

עירובין

פסחים

שקלים ר"ה

יומא

סוכה

ביצה תענית

מגילה-פורים עם מדרש,

תוספתא, ותמצית מוזר יין לרמ"א

מו"ק חגיגה

ניתן להשיג: בטל' 054-8479220, ת.ד. 5053 בני ברק, yesodot100@gmail.com מחיר: 5 ₪.

חיבורים נוספים מבית "דרך ישרה":

נשיח בחוקין 1270 מצוות לפי כל

השיטות של מוני תרי"ג המצוות.

בחקותין אשתעשע - על תרי"ג מצוות,

לשיטת בה"ג ואזהרות ר"ש אבן גבירול.

עתים לתורה - לוחות ללימוד יומי לכל

יהודי, עם הרב מרדכי גנוט שליט"א.

שירת ישראל - סוגיות מסכת ב"ק.

קיצור חרדים מנוקד ומסודר.

קיצור אלשין רות

קיצור אלשין אסתר

קיצור אלשין איכה

בקרום בס"ד על שה"ש וקהלת.

באהבת תשגה תמיד - שיחות

באהבת תורה ודרכי זכירתה מהגאון

רבי בונים שרייבר שליט"א.

איזוהי דון ישרה - כיצד ללמוד

לשנן ולזכור, עם הכנה למסכת מכות.

הקדמות ומושגים - סדר קדשים,

ובקרום בס"ד על סדרי זרעים וטהרות.

ניתן להצטרף לקהל הקוראים,

ולקבל את העלון במייל

לפרטים תגובות והערות:

yesodot100@gmail.com

~374~

המערכת